

O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM SOHASIDA OLIB BORILAYOTGAN ISLOHOTLAR VA ULARNING ISTIQBOLLARI

Yo'ldosheva Mashhura Anvar qizi

Termiz Davlat Pedagogika Instituti

Xorijiy til va adabiyoti: ingliz tili mutaxassisligi 1 kurs magistranti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18051433>

Аннотация. В данной научной статье анализируются основные направления реформ, реализуемых в сфере высшего образования Республики Узбекистан, их содержание и перспективы дальнейшего развития. В исследовании рассмотрены правовые и нормативные основы модернизации системы высшего образования, меры по повышению качества и охвата образования, процессы цифровизации, развитие потенциала профессорско-преподавательского состава, а также расширение международного сотрудничества. Кроме того, обоснована роль реформ высшего образования в социально-экономическом развитии страны и их значение в подготовке конкурентоспособных кадров.

Ключевые слова: высшее образование, реформы образования, качество образования, цифровизация, международное сотрудничество, подготовка кадров.

Annotatsiya. Ushbu ilmiy maqolada O'zbekiston Respublikasida oliy ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning asosiy yo'nalishlari, ularning mazmun-mohiyati hamda istiqboldagi rivojlanish tendensiyalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilishga qaratilgan huquqiy-me'yoriy asoslar, ta'lim qamrovi va sifatini oshirish, raqamlashtirish jarayonlari, professor-o'qituvchilar salohiyatini rivojlantirish hamda xalqaro hamkorlik masalalari yoritib berilgan. Shuningdek, oliy ta'lim islohotlarining mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotidagi o'rni ilmiy asosda ochib berilgan.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim, ta'lim islohotlari, ta'lim sifati, raqamli ta'lim, xalqaro integratsiya, kadrlar tayyorlash.

Kirish

Hozirgi globallashuv sharoitida oliy ta'lim tizimi jamiyat taraqqiyotini belgilovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Raqobatbardosh iqtisodiyot, innovatsion rivojlanish va intellektual salohiyatni yuksaltirish bevosita oliy malakali mutaxassislar tayyorlash bilan chambarchas bog'liqdir. Shu sababli dunyoning aksariyat mamlakatlarida oliy ta'lim sohasini modernizatsiya qilishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

O'zbekiston Respublikasida ham so'nggi yillarda oliy ta'lim tizimini tubdan yangilash, uni xalqaro standartlar darajasiga olib chiqish maqsadida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Mazkur maqolaning asosiy maqsadi O'zbekistonda oliy ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlarni ilmiy tahlil qilish va ularning istiqbolli yo'nalishlarini aniqlashdan iborat.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot jarayonida tizimli tahlil, qiyosiy-taqqoslash, mantiqiy mushohada, umumlashtirish hamda normativ-huquqiy hujjatlarni o'rganish metodlaridan foydalanildi. Ilmiy maqola tayyorlashda milliy va xorijiy ilmiy manbalar, rasmiy hujjatlar hamda ochiq statistik ma'lumotlar tahlil qilindi.

Oliy ta'lim tizimini isloh qilishning huquqiy asoslari

O'zbekistonda oliy ta'lim sohasidagi islohotlar mustahkam huquqiy asosga tayanadi. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun, davlat dasturlari hamda Prezident farmon va qarorlari oliy ta'lim tizimini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlarini belgilab berdi. Ayniqsa, oliy ta'limni rivojlantirishga qaratilgan uzoq muddatli strategiyalar ta'lim tizimini bosqichma-bosqich modernizatsiya qilish imkonini yaratdi.

Mazkur hujjatlar asosida oliy ta'lim muassasalariga akademik erkinlik berilishi, o'quv rejalari va dasturlarni mustaqil ishlab chiqish imkoniyatining kengaytirilishi ta'lim jarayonining moslashuvchanligini oshirdi.

Oliy ta'lim muassasalari tarmog'ining kengayishi

So'nggi yillarda respublikada oliy ta'lim muassasalari sonining sezilarli darajada ortishi oliy ta'limga bo'lgan talabni qondirishga xizmat qilmoqda. Davlat universitetlari bilan bir qatorda nodavlat oliy ta'lim muassasalari va xorijiy universitetlar filiallarining tashkil etilishi ta'lim tizimida raqobat muhitini shakllantirdi.

Hududlarda yangi oliy ta'lim muassasalarining ochilishi yoshlarning yashash joyidan uzoqlashmagan holda ta'lim olishiga imkon yaratib, hududiy kadrlar salohiyatini oshirishga xizmat qilmoqda.

Ta'lim mazmuni va sifatini oshirish

Oliy ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan muhim islohotlardan biri ta'lim mazmunini yangilashdir. O'quv reja va fan dasturlari mehnat bozori ehtiyojlariga mos ravishda qayta ko'rib chiqilmoqda. Kompetensiyaviy yondashuv asosida mutaxassis tayyorlash tizimi joriy etilib, nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy ko'nikmalarga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Kredit-modul tizimining tatbiq etilishi talabalarining mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirib, akademik mobillikni rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

Professor-o'qituvchilar salohiyatini rivojlantirish

Oliy ta'lim sifatini ta'minlashda professor-o'qituvchilarning ilmiy va pedagogik salohiyati muhim ahamiyatga ega. Shu sababli ularning malakasini oshirish, ilmiy izlanishlarga jalb etish hamda moddiy rag'batlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Xorijiy oliy ta'lim muassasalarida malaka oshirish, xalqaro ilmiy loyihalarda ishtirok etish imkoniyatlarining kengayishi pedagog kadrlarning professional rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Raqamlashtirish va innovatsion rivojlanish

Raqamli texnologiyalarning joriy etilishi oliy ta'lim tizimini zamonaviy bosqichga olib chiqmoqda. Masofaviy ta'lim, elektron ta'lim resurslari, raqamli boshqaruv tizimlari ta'lim jarayonining samaradorligini oshirmoqda.

Innovatsion markazlar va texnoparklar faoliyati esa talabalarining ilmiy-ijodiy faolligini rivojlantirib, ta'lim, fan va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirmoqda.

Xalqaro hamkorlik va integratsiya

Oliy ta'lim sohasida xalqaro hamkorlikni rivojlantirish muhim yo'nalishlardan biridir.

Qo'shma ta'lim dasturlari, ikki diplomli yo'nalishlar va akademik almashinuv dasturlari orqali milliy oliy ta'lim tizimi jahon ta'lim makoniga integratsiyalashmoqda.

Bu jarayon ta'lim sifati va xalqaro tan olinuvchanlikni oshirishga xizmat qilmoqda.

Xulosa

O'zbekistonda oliy ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlar tizimli va izchil xarakterga ega bo'lib, ta'lim sifati va qamrovini oshirishga qaratilgan. Ushbu islohotlar natijasida raqobatbardosh, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega mutaxassislar tayyorlash imkoniyatlari kengaymoqda.

Kelgusida oliy ta'lim muassasalarining mustaqilligini yanada oshirish, innovatsion va raqamli texnologiyalarni chuqur joriy etish orqali O'zbekiston oliy ta'lim tizimi barqaror rivojlanish bosqichiga chiqishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining oliy ta'lim sohasiga oid farmon va qarorlari.
3. O'zbekiston Respublikasida oliy ta'limni rivojlantirish konsepsiyasi (2020–2030).
4. Ta'lim tizimini rivojlantirishga oid ilmiy maqolalar va tahliliy manbalar.